

FITXA IDENTIFICATIVA

Dades de l'Assignatura

Codi	40506
Nom	Aprenentatge i ensenyament de l'educació física
Cicle	Màster
Crèdits ECTS	16.0
Curs acadèmic	2023 - 2024

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
2024 - M.U. en Professor/a d'Educació Secundària 09-V.1	Facultat de Magisteri	1	Anual

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
2024 - M.U. en Professor/a d'Educació Secundària 09-V.1	14 - Aprenentatge i ensenyament de l'educació física	Optativa

Coordinació

Nom	Departament
FERRIZ MORELL, ROBERTO FRANCISCO	95 - Didàctica de l'Educació Física, Artística i Música
LIZANDRA MORA, JORGE	95 - Didàctica de l'Educació Física, Artística i Música

RESUM

La matèria “**APRENTATGE I ENSENYAMENT DE L'EDUCACIÓ FÍSICA**” té com **finalitat** dotar al/l'estudianta/a de experiències, habilitats procedimentals, coneixements i recursos pedagògics que, en un futur, li permetin **DISSENYAR, APLICAR I AVALUAR** de forma autònoma l'ensenyament de l'Educació física en Secundària.

L'assignatura oferix una visió ampla i no dogmàtica de l'ensenyament de l'educació física buscant fomentar la capacitat crítica i reflexiva de l'alumnat i estimular la seva implicació en el procés d'aprenentatge.

D'altra banda, **pretén** també fomentar l'adquisició de capacitats que permetin reflexionar sobre el sentit i els efectes de la docència en educació física així com una consciència crítica que els dugui a assumir actituds i valors adequats amb referència a la gestió professional: la importància de la formació permanent, la innovació, el treball cooperatiu, o l'activisme pedagògic.

Els **principis de procediment** que guien l'assignatura són: fomentar l'actitud crítica i cooperativa, educar

de forma democràtica, promoure la participació activa dels estudiants, potenciar la seva autonomia i independència intel·lectual i procurar la major aplicabilitat dels aprenentatges

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

Aquesta matèria no requereix de coneixements previs. No obstant això, sí resulten d'especial importància, les creences prèvies dels estudiants sobre què significa aprendre i ensenyar, atès que la futura funció professional va a tenir aquesta comesa.

COMPETÈNCIES

2024 - M.U. en Professor/a d'Educació Secundària 09-V.1

- Conèixer els continguts curriculars de les matèries relatives a l'especialització docent corresponent, així com el cos de coneixements didàctics sobre els processos d'ensenyament i aprenentatge respectius. Per a la formació professional s'inclourà el coneixement de les respectives professions.
- Planificar, desenvolupar i avaluar el procés d'ensenyament i aprenentatge potenciant processos educatius que facilitin l'adquisició de les competències pròpies dels respectius ensenyaments, atenent al nivell i formació prèvia dels / de les estudiants així com l'orientació dels mateixos, tant individualment com en col·laboració amb altres docents i professionals del centre.
- Buscar, obtenir, processar i comunicar informació (oral, impresa, audiovisual, digital o multimèdia), transformar-la en coneixement i aplicar-la en els processos d'ensenyament i aprenentatge en les matèries pròpies de l'especialització cursada.
- Concretar el currículum que es vaja a implantar en un centre docent participant en la planificació col·lectiva d'aquest; desenvolupar i aplicar metodologies didàctiques tant grupals com personalitzades, adaptades a la diversitat de l'alumnat.
- Dissenyar i desenvolupar espais d'aprenentatge posant una atenció especial en l'equitat, l'educació emocional i en valors, la igualtat de drets i oportunitats entre homes i dones, la formació ciutadana i el respecte dels drets humans que faciliten la vida en societat, la presa de decisions i la construcció d'un futur sostenible
- Adquirir estratègies per estimular l'esforç de l'estudiant i promoure'n la capacitat per aprendre per si mateix i amb altres, i desenvolupar habilitats de pensament i de decisió que faciliten l'autonomia, la confiança i iniciativa personals.
- Conèixer els processos d'interacció i de comunicació a l'aula, dominar destreses i habilitats socials necessàries per fomentar l'aprenentatge i la convivència a l'aula, i abordar problemes de disciplina i resolució de conflictes.

- Dissenyar i realitzar activitats formals i no formals que contribuïsquen a fer del centre un lloc de participació i cultura en l'entorn on estiga situat; desenvolupar les funcions de tutoria i d'orientació de l'alumnat de l'etapa o àrea corresponent, de manera col·laborativa i coordinada; participar en l'avaluació, la investigació i la innovació dels processos d'ensenyament i aprenentatge.
- Conèixer la normativa i l'organització institucional del sistema educatiu i models de millora de la qualitat amb aplicació als centres d'ensenyament.
- Informar i assessorar les famílies sobre el procés d'ensenyament i aprenentatge i sobre l'orientació personal, acadèmica i professional dels fills.
- Adquirir els coneixements i les estratègies per poder programar les àrees, les matèries i els mòduls que tinguen encomanats.
- Dominar estratègies i procediments d'avaluació del procés d'aprenentatge de l'alumnat, així com de l'avaluació dels processos d'ensenyament.
- Conèixer els procediments de tutoria de l'alumnat, direcció i orientació del seu aprenentatge i suport en el seu procés educatiu.
- Conèixer les estratègies i els programes generals d'orientació educativa, acadèmica i professional de l'alumnat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seua capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seua àrea d'estudi.
- Que els estudiants siguen capaços d'integrar coneixements i afrontar la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, sent incompleta o limitada, incloga reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
- Que els estudiants sàpiguen comunicar les conclusions (i els coneixements i les raons últimes que les sustenten) a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.
- Que els estudiants posseïsquen les habilitats d'aprenentatge que els permeten continuar estudiant d'una forma que haurà de ser en gran manera autodirigida o autònoma.
- Treballar en equip i amb equips, i desenvolupar actituds de participació i de col·laboració com a membre actiu de la comunitat educativa.
- Generar propostes innovadores i competitives en l'activitat professional i en la recerca educativa.
- Comunicar-se de manera efectiva tant de manera verbal com no verbal.
- Fer un ús eficaç i integrat de les tecnologies de la informació i de la comunicació.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

- 1.- Conèixer els desenvolupaments teoricopràctics dels processos d'ensenyament i aprenentatge de l'educació física.
- 2.- Conèixer el currículum de l'educació física, així com el cos de coneixements didàctics entorn dels processos d'ensenyament i aprenentatge corresponents. Saber convertir els continguts del currículum en eines programes d'activitats i de treball al servei dels objectius educatius i formatius de la matèria. Identificar els problemes d'aprenentatge bàsics i comuns de l'educació física i idear estratègies per a superar-los.

- 3.- Adquirir criteris de selecció i elaboració de materials educatius.
- 4.- Fomentar un clima que facilite l'aprenentatge i pose en valor les aportacions de l'alumnat de l'etapa o àrea corresponent.
- 5.- Integrar la formació en comunicació audiovisual i multimèdia en els processos d'ensenyament i d'aprenentatge.
- 6.- Conèixer estratègies i tècniques d'avaluació i entendre l'avaluació com un instrument de regulació i estímul a l'esforç.
- 7.- Saber aplicar els coneixements adquirits i ser capaços de resoldre problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb l'educació física.
- 8.- Ser capaços d'integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, sent incompleta o limitada, incloga reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
- 9.- Saber comunicar les seues conclusions i els coneixements i raons últimes que les sustenten a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.
- 10.- Posseir habilitats d'aprenentatge que permeten continuar estudiant d'una manera que haurà de ser en gran manera autodirigit o autònom.
- 11.- Planificar, desenvolupar i avaluar el procés d'ensenyament i aprenentatge potenciant processos educatius que faciliten l'adquisició de les competències pròpies dels respectius ensenyaments, atés el nivell i formació prèvia de els/as estudiants així com l'orientació d'aquests, tant individualment com en col·laboració amb altres docents i professionals del centre.
- 12.- Buscar, obtindre, processar i comunicar informació (oral, impresa, audiovisual, digital o multimèdia), transformar-la en coneixement i aplicar-la en els processos d'ensenyament i aprenentatge de l'educació física. Adquirir els coneixements i les estratègies per a poder programar les àrees, matèries i mòduls propis de la seua responsabilitat docent.
- 13.- Concretar el currículum que es vaja a implantar en un centre docent participant en la planificació col·lectiva d'aquest; desenvolupar i aplicar metodologies didàctiques tant grupals com personalitzades, adaptades a la diversitat dels estudiants.
- 14.- Dissenyar i desenvolupar espais d'aprenentatge amb especial atenció a l'equitat, l'educació emocional i en valors, la igualtat de drets i oportunitats entre homes i dones, la formació ciutadana i el respecte dels drets humans que faciliten la vida en societat, la presa de decisions i la construcció d'un futur sostenible.
- 15.- Adquirir estratègies per a estimular l'esforç de l'alumnat de l'etapa o àrea corresponent i promoure la seua capacitat per a aprendre per si mateix i amb uns altres, i desenvolupar habilitats de pensament i de decisió que faciliten l'autonomia, la confiança i iniciativa personals.
- 16.- Conèixer els processos d'interacció i comunicació a l'aula, dominar destreses i habilitats socials necessàries per a fomentar l'aprenentatge i la convivència a l'aula, i abordar problemes de disciplina i resolució de conflictes
- 17.- Dissenyar i realitzar activitats formals i no formals que contribuïsquen a fer del centre un lloc de participació i cultura en l'entorn on estiga situat.
- 18.- Desenvolupar les funcions de tutoria i d'orientació de l'alumnat de l'etapa o àrea corresponent, de manera col·laborativa i coordinada; informar i assessorar les famílies sobre el procés d'ensenyament i aprenentatge i sobre l'orientació personal, acadèmica i professional dels seus fills.
- 19.- Conèixer la normativa i organització institucional del sistema educatiu i models de millora de la qualitat amb aplicació als centres d'ensenyament.
- 20.- Participar en l'avaluació, investigació i la innovació dels processos d'ensenyament i aprenentatge. Dominar estratègies i procediments d'avaluació dels processos d'aprenentatge de l'alumnat, així com els propis per a l'avaluació dels processos d'ensenyament.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. El disseny curricular i l'Educació Física

- 1.a) Introducció al disseny curricular.
- 1.b) Els processos de reforma educativa en Educació Física.
- 1.c) L'Educació Física en el marc curricular actual. Funcions de l'Educació Física escolar.
- 1.d) Reptes i rols del professorat de l'Educació Física del futur.

2. Didàctica de l'Educació Física.

- 2.a) Organització y recursos didàctics.
- 2.b) Estils d'ensenyament en Educació Física.
- 2.c) Models pedagògics en Educació Física.

3. Atenció a la diversitat en Educació Física

- 3.a) La importància de l'Educació Física per a l'educació integral i l'assoliment d'una educació inclusiva.
- 3.b) Legislació educativa per a atendre la diversitat a l'aula d'Educació Física.
- 3.c) Educació Física per a alumnat amb Necessitats Específiques de Suport Educatiu (NNEEAE).
- 3.d) Adequacions i adaptacions per al tractament de diferents discapacitats (NEE).
- 3.e) Estratègies inclusives a l'Educació Física.

4. L'avaluació en Educació Física

- 4.a) Tipus d'avaluació.
- 4.b) Estratègies d'avaluació. L'avaluació formativa i compartida.
- 4.c) Procediments i instruments d'avaluació.
- 4.d) Agents avaluadors.

5. Utilització de TIC en l'Educació Física

- 5.a) Fonaments i principis d'acció per a la integració eficaç de les TIC en EF
- 5.b) Aprenentatge amb dispositius mòbils en EF
- 5.c) Pedagogies emergents recolzades en TIC: Gamificació i Flipped classroom
- 5.e) Disseny i aplicació sistema de resposta immediata a l'aula per avaluar l'EF

6. Tractament didàctic en els diferents blocs de continguts

- 6.a) Condició física i salut.
- 6.b) Jocs i esports.
- 6.c) Activitats adaptades al medi.
- 6.d) Expressió corporal i comunicació.
- 6.e) Elements transversals de l'assignatura.

7. Documents per al disseny curricular del professorat.

- 7.a) La programació didàctica.
- 7.b) Les unitats didàctiques.
- 7.c) Les fitxes de sessió i d'activitats.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes teoricopràctiques	128,00	100
Elaboració de treballs en grup	24,00	0
Estudi i treball autònom	218,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	30,00	0
TOTAL	400,00	

METODOLOGIA DOCENT

- Classes presencials teoricopràctiques en les quals es treballaran els continguts de les assignatures, es debateran i realitzaran activitats utilitzant diferents recursos docents: classes magistrals, seminaris, tallers, exposicions, aprenentatge basat en problemes, aprenentatge cooperatiu, anàlisi de bones pràctiques, etc.
- La realització de treballs de grup té com a finalitat promoure l'aprenentatge cooperatiu i reforçar l'individual. La defensa d'aquests treballs podrà ser individual o col·lectiva, i es podrà fer davant el grup complet a l'aula o en tutories i seminaris amb audiències reduïdes.
- Les tutories individuals i col·lectives hauran de servir com a mitjà per a coordinar a els/as estudiants en les tasques individuals i de grup, així com per a avaluar tant els progressos individuals com les activitats i la metodologia docent.
- Proves orals i escrites per a la valoració dels continguts teoricopràctics, autoavaluació i presentació de treballs individuals i en grup.
- Estudi, realització de tasques i treballs individuals i altres de naturalesa cooperativa orientats a la preparació de les classes teoricopràctiques, els treballs individuals i en grup i les proves orals i escrites que es puguin realitzar per a l'avaluació de l'adquisició dels aprenentatges individuals.

AVALUACIÓ

- Seguiment periòdic del progrés de els/ as estudiants, tant a l'aula com en tutories individuals i en grup. Ponderació 20%
- Avaluació dels treballs encomanats, inclosos l'anàlisi i la valoració d'observacions sobre treballs elaborats per tercers. Ponderació 20%
- Valoració de la participació individual i en grup, tant a l'aula com en les tasques que es realitzen fora d'ella. Ponderació 20% - Proves orals i escrites. Ponderació 40%

En la segona convocatòria es guardaran les qualificacions vinculades als resultats d'aprenentatge superats en la primera convocatòria.

La normativa del màster determina el seu caràcter presencial, per la qual cosa l'assistència a les classes i altres activitats lectives que es programen en aquesta matèria és obligatòria en els termes indicats en el Reglament d'Avaluació i Qualificació de la Universitat de València per a Títols de Grau i Màster. En qualsevol cas, s'aplicarà la normativa d'avaluació i qualificació vigent de la Universitat de València (2017/108).

Plagi de treballs o còpia d'exàmens

En cas de plagi en treballs individuals, col·lectius o còpia en exàmens, s'aplicarà la normativa de la Universitat de València (Article 13, reglament d'avaluació i qualificació de la Universitat de València) i / o qualsevol altra al·lusiva al frau acadèmic o conductes no ètiques.

L'alumnat és el propietari intel·lectual de tots els seus treballs i per reproduir-los, el professorat haurà de comptar amb el consentiment informat de l'alumnat.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Adams, M. (2013). Teaching that changes lives. Estados Unidos: Berrett y Koehler Publicers.
- Barrios, J. (2016). Programar por dominios de acción motriz en educación física. Miño y Dávila.
- Barnett, L. M., Stodden, D., Cohen, K. E., Smith, J. J., Lubans, D. R., Lenoir, M., Morgan, P. J. (2016). Fundamental Movement Skills: An Important Focus. Journal of Teaching in Physical Education, 35(3), 219-225.
- Chiva-Bartoll, Ó., y Gil-Gómez, J. (2018). Aprendizaje-servicio universitario: modelos de intervención e investigación en la formación inicial docente. Ediciones Octaedro.
- Danion, F., y Latash, M. L. (2011). Motor Control. Theories, Experiments, and Applications. Oxford University Press.
- Devís, J. (2018). Los discursos sobre las funciones de la Educación Física escolar: Continuidades, discontinuidades y retos. Revista Española de Educación Física y Deportes, 423, 121-131.
- Díaz-Barahona, J. (2018). Mejorar el aprendizaje en acción integrando Mobile Learning en la educación física. Tándem: Didáctica de la educación física, 60, 69-73.

- Fernández-Río, J., Calderón, A., Hortigüela-Alcalá, D., Pérez-Pueyo, A. y Aznar-Cebamanos, M. (2016). Modelos pedagógicos en educación física: consideraciones teórico-prácticas para docentes. *Revista Española de Educación Física y Deportes*, 413, 55-75.
- Ferriz, R., González-Cutre, D., y Julián, J. A. (2023). Propuestas didácticas para mejorar la motivación en Educación Física y desarrollar estilos de vida saludable. Inde.
- Gallahue, D. L., Ozmun, J. C., & Goodway, J. D. (2012). *Understanding Motor Development: Infants, Children, Adolescents, Adults* (7º ed). McGraw-Hill Education.
- García-González, L., Abós, Á., y Sevil-Serrano, J. (2020). *Acción docente en educación física y actividades físico-deportivas: teoría basada en evidencias científicas*. Prensas de la Universidad de Zaragoza.
- Invernó, J. (2018). *Circo y Educación Física Otra forma de aprender* (2ª ed). Inde.
- Julián, J. A., Zaragoza, J., Aibar, A., Generelo, E., e Ibor, E. (2020). *Propuesta pedagógica de carrera de larga duración*. Universidad de Zaragoza y Save The Children.
- Lleixà, T., y Sebastiani, E. (2016). Competencias clave y Educación Física ¿Cómo y para qué tenerlas en cuenta en la programación? Inde.
- López-Pastor, V. M. (2007). La evaluación en educación física y su relación con la atención a la diversidad del alumnado. Aportaciones, ventajas y posibilidades desde la evaluación formativa y compartida. *La revista Universitaria de la Educación Física y el Deporte*, 5, 59-71.
- López, F. (2008). *Necesidades en la infancia y en la adolescencia*. Pirámide.
- Méndez-Giménez, A. (2014). *Modelos de enseñanza en educación física: unidades didácticas de juegos deportivos de diana móvil, golpeo y fildeo y pared*. Grupo 5.
- Mosston, M. (1985). *La enseñanza de la educación física*. Buenos aires: Paidós.
- Metzler, M. (2011). *Instructional models in physical education* (3ª ed.). Routledge.
- Palmer, K. K., Matsuyama, A. L., Irwin, J. M., Porter, J. M., y Robinson, L. E. (2017). The effect of attentional focus cues on object control performance in elementary children. *Physical Education and Sport Pedagogy*, 22(6), 580-588. <https://doi.org/10.1080/17408989.2017.1294667>
- Pérez-Pueyo, Á. L., Hortigüela-Alcalá, D., Fernández-Río, J., Calderón, A., García-López, L. M., González-Víllora, S., ... y Sobejano-Carrocera, M. (2021). *Los modelos pedagógicos en educación física: qué, cómo, por qué y para qué*. Universidad de León, Servicio de Publicaciones.
- Peiró-Velert, C., Hurtado, I., e Izquierdo, M. (2005). *Un salto hacia la salud: actividades y propuestas educativas con combas*. Inde.
- Peiró-Velert, C., y Julián-Clemente, J. A. (2015). Los modelos pedagógicos en Educación Física: un enfoque más allá de los contenidos curriculares. *Tándem: Didáctica de la educación física*, 50, 9-15.
- Reina, R., Sierra, B., García-Gómez, B., Fernández-Pacheco, Y., Hemmelmayr, I., García-Vaquero, M. P., Campayo, M., y Roldán, A. (2016). *Incluye-T: Educación Física y Deporte Inclusivo*. Limencop S. L.
- Sanz, D. (2004). *El tenis en la escuela*. Paidotribo.
- Siedentop, D. (1998). *Aprender a enseñar la educación física*. Inde.
- Tinning, R. (1992). *Educación física: La escuela y sus profesores*. Universitat de València.

Complementàries

- Abarca-Sos, A., Julián, J. A., Murillo, B., Generelo, E., y Zaragoza, J. (2015). La Educación Física: ¿Una oportunidad para la promoción de la actividad física? Retos, 28, 155-159.
- Blom, A., Tammelin, T., Laine, K., y Tolonen, H. (2018). Bright spots, physical activity investments that work: the Finnish Schools on the Move programme. British Journal of Sports Medicine, 52(13), 820-822.
- Chow, J. Y., Davids, K., Button, C., y Renshaw, I. (2016). Nonlinear Pedagogy in Skill Acquisition. An introduction. Routledge.
- Escartí, A., Pascual, C., y Gutiérrez, M. (2005). Responsabilidad personal y social a través de la educación física y el deporte. Graó.
- Fraile, A., López-Pastor, V. M. Ruiz-Omeñaca, J., y Velásquez-Callado, C. (2008). La resolución de conflictos en y a través de la educación física. Barcelona: Graó.
- Hutzler, Y., Meier, S., Reuker, S., y Zitomer, M. (2019). Attitudes and self-efficacy of physical education teachers toward inclusion of children with disabilities: a narrative review of international literature. Physical Education and Sport Pedagogy, 24(3), 249-266.
- International Society for Physical Activity and Health (ISPAH). (2020). Las Ocho Inversiones de la ISPAH para mejorar la actividad física. Disponible en: www.ISPAH.org/Resources
- López-Pastor, V. M. (2007). La evaluación en educación física y su relación con la atención a la diversidad del alumnado. Aportaciones, ventajas y posibilidades desde la evaluación formativa y compartida. La revista Universitaria de la Educación Física y el Deporte, 5, 59-71.
- Organización Mundial de la Salud. (2018). Plan de acción mundial sobre actividad física 2018-2030. Más personas activas para un mundo sano. Washington, D.C.: Organización Panamericana de la Salud.
- Romero-Ibarra, O. P., Peley-Bracho, R. C., y Troya-Morejón, I. (2020). Estrategias para la inclusión en el área de educación física de estudiantes con discapacidad. Polo del Conocimiento, 5(9), 900-917.
- Whitehead, M. (2010). Physical Literacy. Throughout the lifecourse. Routledge.